

СТВОРЕННЯ МОДЕЛІ ІНФОРМАЦІЙНО-НАУКОВОГО ЦЕНТРУ ІННОВАЦІЙНОГО ТИПУ В ЗАКЛАДІ СТУПЕНЕВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

В. Г. Балакін, кандидат педагогічних наук, директор Міжрегіонального центру

Сьогодні різко підвищуються вимоги до гнучкості, мобільності не тільки професійних, а й методичних знань - в умовах швидких змін педагога повинні швидко оновлювати свої знання, вміння і компетенції шляхом впровадження нових педагогічних, інформаційних та комунікаційних технологій.

З 1999 року на базі навчального закладу функціонував експериментальний майданчик та науково-дослідна лабораторія Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України (науковий керівник - доктор педагогічних наук, професор Н. Г. Ничкало), а з 2000 року — експериментальний педагогічний майданчик Міністерства освіти і науки України з проблем впровадження ступеневої професійної освіти щодо створення нових організаційно-педагогічних форм підготовки кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів.

Основною метою діяльності експериментальних педагогічних майданчиків було впровадження нового змісту освіти (зокрема, інтегрованих навчальних планів, освітньо-професійних програм тощо), розробка методичного інструментарію нового покоління в ході підготовки кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів.

Оновлення методичного забезпечення навчального закладу в процесі експериментально-дослідної роботи було спрямоване на впровадження інноваційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Результатом науково-дослідної діяльності в межах роботи експериментального педагогічного майданчика з проблем ступеневої професійної освіти стало формування ініціативного педагога, який вдосконалює не лише професійний рівень, а й формує специфічні креативні навички, особливий склад мислення, комунікативні функції, стійку потребу до постійного сприйняття нового.

Потреба в систематизації набутого інноваційного педагогічного досвіду наштовхнула на думку про створення методичного кабінету (далі інформаційно-наукового центру) інноваційного типу в закладі ступеневої професійної освіти.

Метою діяльності інформаційно-наукового центру інноваційного типу є постійна науково-методична підтримка професійного розвитку педагогів, запровадження таких форм роботи, які б спонукали педагога до творчості, пошуку, самоосвіти, самовдосконалення. Це в першу чергу: семінари, тренінги, інструктивно-методичні наради, розробка авторських електронних підручників, програмно-педагогічних засобів з використанням інформаційних технологій.

Використання інформаційних технологій сприяє «не лише розвитку більш високо рівня мотивації особистості, її критичного і проблемного мислення, підвищенню якості й успішності досягнень, а й формуванню телекомунікаційного співтовариства, реалізації активних форм конструктивної, комунікативної взаємодії» [1, 3].

Моделюючи інформаційно-науковий центр інноваційного типу, ми намагалися розв'язати педагогічну проблему за допомогою моделі, яка відображає об'єктивно існуючі взаємозв'язки між компонентами системи.

Запропонована модель – це цілісне уявлення про систему науково-методичної роботи в навчальному закладі інноваційного типу. Результат такої цілеспрямованої діяльності прогнозує підвищення професіоналізму педагогів, покращення мотивації навчання в учнів, студентів та слухачів.

Інформаційно-науковий центр інноваційного типу вирішує певні актуальні завдання:

- інтегруюче – поєднує в одне ціле весь комплекс інноваційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій;
- розвиваюче – спонукає до креативної діяльності всіх суб'єктів навчально-виховного процесу по створенню методичного забезпечення нового покоління;
- мотивуюче – за рахунок впровадження інноваційного педагогічного мислення підвищується рівень професійної компетентності педагогів та позитивно мотивує навчання учнів, студентів, слухачів.

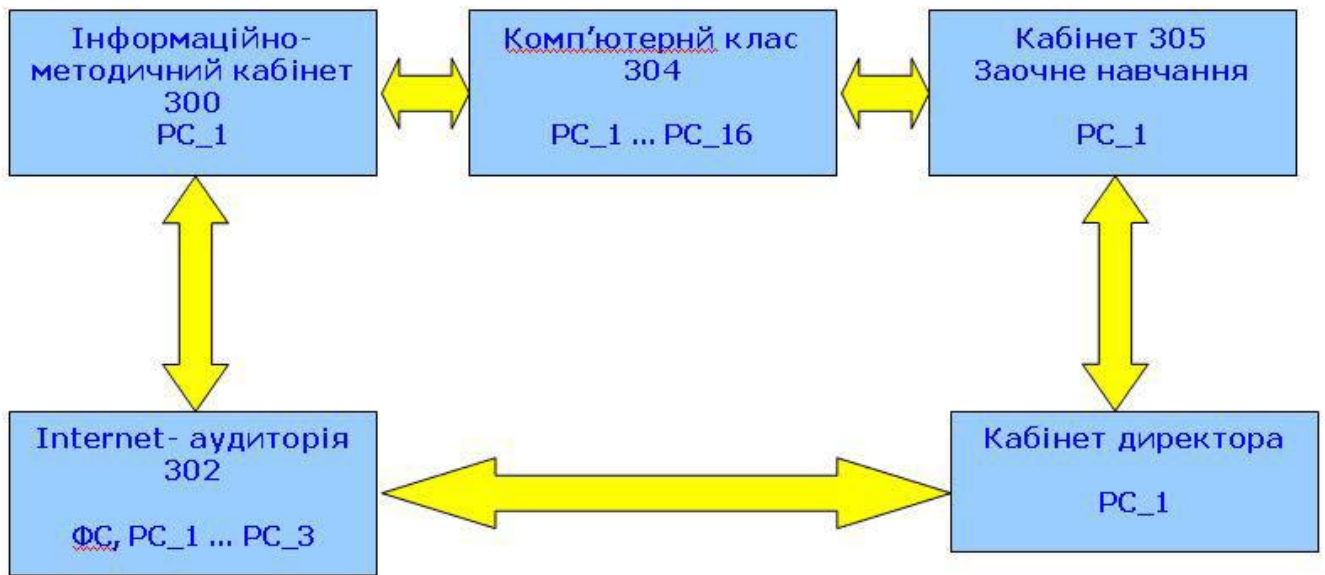
Специфіка навчального закладу як закладу ступеневої професійної освіти зумовила і особливі концептуальні засади методичної роботи на двох рівнях — на рівні підготовки кваліфікованих робітників, який вимагає методичного інструментарію, характерного для системи професійно-технічної освіти та на рівні підготовки молодших спеціалістів — розробляємо методичне забезпечення, якого вимагає вища школа (методичні рекомендації до курсових та дипломних робіт, розробка лекційних курсів, лабораторно-практичних робіт тощо).

Характеризуючи модель інформаційно-наукового центру навчального закладу зазначимо, що використання інформаційно-комунікативних технологій створює унікальні можливості для розвитку творчих здібностей усіх учасників освітнього процесу. Для впровадження таких технологій була створена і успішно функціонує мережа Intranet (налічує більше 30 робочих станцій).

Структура мережі Intranet включає:

1. Аудиторія 302, Internet-аудиторія (файловий сервер – 1, робочі станції – 3);
2. Аудиторія 300, інформаційно-науковий центр (робочі станції – 2);
3. Аудиторія 304, комп'ютерний клас (робочі станції – 17);
4. Аудиторія 305, кабінет заочного навчання (робочі станції – 2);
5. Кабінет директора (робоча станція – 1).

Структура мережі Intranet МЦППВ подана у додатку 1.

ФС – файловий сервер (головний ПК, на якому розташована інформаційно-аналітична база Міжрегіонального центру).

PC – робочі станції (ПК, які мають доступ до інформаційно-аналітичної бази на **ФС**).

Додаток 1. Структура мережі Intranet МЦППВ

Інформаційно-науковий центр включає в себе велику кількість складових, всі вони об'єднані в одне ціле і розміщені на головному сервері в Internet-аудиторії. Працюють у ньому як педагоги, так і учні, слухачі, студенти.

Структура інформаційно-наукового центру подана у додатку 2.

Додаток 2. Структура інформаційно-наукового центру МЦППВ.

Особливої гостроти набуває проблема методів навчання «суть якої вбачають у створенні ефективної і всебічно розробленої технології із застосуванням комп'ютерної техніки, інформаційних систем, спрямованих на засвоєння певної освітньої програми» [2,3].

У даному разі мова йде про те, що комп'ютер потрібен для реалізації індивідуально-групової форми навчання, це не самоціль, а спроба визначити оптимальні межі його дидактичного застосування. А для цього необхідне відповідне навчально-методичне забезпечення у формі адаптованих програм (наприклад, програми з фізики, хімії, біології, географії тощо).

Але проблема в тому, що їх або недостатня кількість, або вони не повністю відповідають навчальним програмам. У такому випадку ми створюємо авторські програмно-педагогічні засоби. На відповідній електронній сторінці кожен бажаючий (в разі потреби педагог, учень, який хоче закріпити відповідні теми може звернутися до Internet-аудиторії і попрацювати з відповідним матеріалом).

Створюємо авторські електронні підручники (викладач Козирєв І. О. «Будова автомобілів», викладач Кротенко Н. А. «Англійська мова професійного спрямування»).

Тестотека (налічує більше 400 тестів) містить тести зі спеціальних, загальноосвітніх дисциплін, виробничого навчання. Вони використовуються педагогами під час проміжного, семестрового та підсумкового контролю знань (замовляється комп'ютерний клас в означений час).

Медіатека з електронним банком містить аудіо та відеоматеріали для проведення уроків. Це взаємозв'язані за змістом та формою компоненти, органічне використання яких дозволяє збагатити учнів навчальною інформацією, яка є достовірною та дає достатньо повне уявлення про явища чи процеси.

Кожен педагог може скористатися банком даних психолого-педагогічних досліджень, професійного становлення учнів, студентів, де під керівництвом психолога зможе ознайомитися з характеристикою групи, в якій працює, розібратися в конфліктній ситуації, отримати кваліфіковану допомогу.

Педагоги можуть скористатися матеріалами електронного методичного журналу "Свій шлях", у ньому розміщені методичні рекомендації стосовно інноваційної типології уроків, кращі розробки уроків теоретичного та виробничого навчання. Працюючи в інтернет-аудиторії, педагог може роздрукувати потрібний матеріал для творчого впровадження його в навчальний процес.

Педагоги працюють над створенням портфоліо, в якому розміщено впорядкований підбір матеріалів за певною темою. Портфоліо педагога має велике дидактичне значення і як одна з форм оцінювання роботи педагога швидко набуває популярності. Наповнення власного портфоліо методичним змістом допомагає оцінити професіоналізм педагога. Комп'ютерні технології дозволяють створювати електронні портфоліо, редагувати, видаляти, доповнювати, компонувати, зберігати матеріали, здійснювати їх швидкий пошук.

Педагог може скористатися розробками з модульного навчання, інтерактивних технологій, проектного методу за програмою Intel (маємо біля 30 повноцінних проектів із загальноосвітніх, спеціальних дисципліни, виробничого навчання за напрямками підготовки).

Важливою є роль мережі Internet, яка підтримує діяльність Intranet, містить інформаційно-аналітичну інформацію на сайті навчального закладу. З Web-вузлом, який має електронну пошту навчального закладу, пов'язане за провадження в навчальному закладі елементів дистанційної освіти, орієнтованої на широке використання інформаційно-комунікаційних технологій та глобальних ресурсів Internet на всіх етапах навчання, спроможної забезпечити безупинне навчання впродовж всього життя, як цього вимагає сьогодення.

Дистанційне навчання розглядається як якісно нова, перспективна форма навчання. В нашому навчальному закладі дистанційна освіта є складовою очно-заочного навчання підготовки молодших спеціалістів за напрямками "Інженерна механіка", "Легка промисловість", "Харчова технологія та інженерія".

На сайті дистанційного навчання розміщене методичне забезпечення освітньо-кваліфікаційного рівня молодших спеціалістів. Вдосконалюючи дистанційну освіту, плануємо впроваджувати інтерактивний зв'язок з комп'ютером в означений за графіком час. Структура системи дистанційного навчання подана у додатку 3.

Додаток 3. Структура системи дистанційного навчання МЦППВ.

В інтернет-аудиторії студент за допомогою коду отримує доступ на сервер дистанційної освіти, знаходить потрібний матеріал, у разі потреби сканує його, роздруковує, отримує необхідну інформацію про наявність вказаної літератури в електронному каталозі бібліотеки. Електронною поштою студент заочної форми навчання відправляє контрольні роботи на Web-сторінку навчального закладу.

Отже, використання інформаційно-комунікаційних технологій, допомагає розвинути креативні здібності педагогів, підвищити мотивацію навчання в учнів, студентів та слухачів.

Для вдосконалення моделі інформаційно-наукового центру в закладі ступеневої професійної освіти плануємо:

1. Поповнення банку даних інноваційного педагогічного досвіду з метою його поширення.
2. Подальша розробка баз даних тестотеки, медіатеки, портфоліо педагогів, авторських ППЗ, авторських електронних підручників.
3. Удосконалення мережі Intranet, поновлення Web-сторінки, розширення можливостей дистанційного навчання.

Отже, інформаційно-науковий центр, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології ініціює новаторський характер педагогічної діяльності, адже використання новітніх технологій веде до гуманістичної особистісно-орієнтованої педагогіки, яка зорієнтована на виховання особистості, здатної професійно самореалізуватися в умовах соціальних викликів.

Використана література

1. Зязюн І. Освітній простір культури в умовах сучасних інформаційних технологій // Рідна школа. - 2006. - №5. – С. 3-7.
2. Кремень В. Поступ до нової філософії освіти // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1922-2002. Зб. наук. праць АПН України. – Ч.1. – Харків: ОВС, 2002. – С. 9-23.